

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ
يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٣٧﴾

37 Toptan alım-satımların, ithalat ve ihracatın ve çarşılarda, pazarlardaki alışverişlerin, ticarî muamelelerin, kendilerini Allah'ı zikirden, Allah'ın övünç kaynağı kelâmını okumaktan, namazı erkânına, şartlarına, vaktine riayet ederek âşikâre kılmaktan, vicdanlarını, servetlerini, sosyal bünyelerini arındıran, berekete vesile olan zekâtı vermekten alıkoyamayacağı yiğit, samimi dindar insanlar, Allah'ı tesbih ederler. Onlar akılların, kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden endişe ederler.

لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ
وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَن يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٨﴾

38 O gün, Allah onları, devamlı, bilinçli olarak işledikleri amellerin en güzelini, en değerlisini ölçü alarak mükâfatlandırarak, lütfundan onlara fazlasını verecektir. Allah sünnetine, düzeninin yasalarına uygun olarak, iradesinin tecellisine tâbi, akıllı ve sorumlu kimse-
lere hesapsız nimet ve rızık verir.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمَانُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ
لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهُ عِنْدَهُ فَوْقِيَهُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٣٩﴾

39 Kulluk sözleşmesindeki ortak taahhütlerini, Allah'a iman, kulluk ve sorumluluk bilincini şuur altına iterek örtbas edip inkârda ısrar edenlerin, küfre saplananların amelleri, ıssız çöllerdeki serap gibidir. Susayan serabı su zanneder. Nihayet oraya vardığında, orada herhangi bir şey bulamamış, üstelik yanıbaşında Allah'ı bulmuştur. Allah onun hesabını tamı tamına görür. Allah çok çabuk hesaba çeker.

أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُّجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِ سَحَابٌ
ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدُهُ لَمْ يَكَدْ يَرَاهَا
وَمَنْ لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِن نُّورٍ ﴿٤٠﴾

40 Yahut inkâr edenlerin, küfre saplananların amelleri engin, derin dalgalı bir denizdeki yoğun karanlıklar gibidir. Peşpeşe kopan dalgalar, dalgaların üstündeki kara bulutlar, tehlikeyi daha da artırır. Her taraf üst üste teşekkül eden zifiri karanlıklarla kaplıdır. İnsan elini öne doğru uzatsa, neredeyse elini göremez. Bir kimseye Allah nur vermemişse, artık o kimsenin aydınlıktan nasibi yoktur.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَافَّاتٍ
كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾

★ **41** Göklerdeki ve yerdeki akıllı ve sorumlu varlıkların, Allah'ın koyduğu düzen içinde Allah'ı tesbih ettiklerini; kanat çırparak, süzülerek, sıra sıra uçan kuşların da tesbihlerini görmüyor musun? Her biri kendi namazını-duasını ve tesbihini biliyor. Allah da onların sergilemeye devam ettikleri güzel davranışları biliyor.

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٤٢﴾

42 Göklerin ve yerin mülkü ve hakimiyeti Allah'ındır. Sonuçta yalnız Allah'ın huzuruna varıp hesap verecekler.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ
يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِزَّابًا فِيهَا مِزَّابٌ مِّن بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ
مَن يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَن مَّن يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ﴿٤٣﴾

43 Görmüyor musun? Allah bulutları sünnetinin, düzeninin yasaları içinde, iradesinin tecellisine uygun olan yere sürüklüyor. Sonra onları biraraya getirip üst üste yığıyor. İşte görüyorsun ki, bunlar arasından yağmur çıkıyor. O, gökten, oradaki dağ gibi bulutlardan dolu da indirir. Onunla sünnetine, düzeninin yasalarına uygun olarak, iradesinin tecellisine tâbi, akıllı ve sorumlu varlıklara zarar verir. Sünnetine, düzeninin yasalarına uygun olarak, iradesinin tecellisine tâbi, akıllı ve sorumlu varlıklardan doluyu uzak da tutar. Bu bulutlardan çıkan şimşegin parıltısı neredeyse gözleri alır.